

TOBB BAŞKANI M. RİFAT HİSARCİKLIĞLU:

“Ekonomik Kriz Kavgayla Çözülmez”

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, kavgayla işlerinin olmadığını, akıllı insanların da kavgaya etmediklerini vurgulayarak “Ekonomik kriz sürecinde sürekli sorun dile getirmek, kamuoyu önünde tartışmak ya da ‘öldük bittik’ demek kendi ayağına kurşun sıkmaktır. Sorunları başıra çağıra çözebilir miyiz? Bunu bir siyaset olarak yapamayız. Sorunları çözüm önerileriyle birlikte konuşmalıyız. Benim işim de bu; çözüm yollarını bulup anlatmak. Kriz sürecinde Cumhurbaşkanı, Başbakan ya da bakanlarla 84 kez bir araya gelerek anlattık” dedi.

Ekonomi Gazetecileri Derneği (EGD) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) tarafından ortaklaşa düzenlenen Beşinci Kartepe Ekonomi Zirvesi 3-5 Nisan tarihleri arasında basın ve iş dünyasından temsilcilerinin katılımıyla Kocaeli Maşukiye’deki The Green Park Resort Kartepe’de gerçekleştirildi. TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Kartepe Ekonomi Zirvesi’nde Türkiye ekonomisini değerlendiren bir sunum yaptı.

TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, on gün önce Avrupa Merkez Bankası Başkanı

ile bir araya geldiklerini, onun da 2009 yılı için tespitlerinin karamsar olduğunu belirtti. Avrupa Komisyonu Başkan Yardımcısı Verhaugen’in de “ekonomik krizle ilgili, biri Orta Avrupa’dan diğeri de Türkiye’nin doğusundan, Çin ve Japonya’dan gelecek iki büyük dalga beklediğini” söylediğini anlatan Hisar-

YENİ AÇILAN İŞYERİ SAYISI (2007'nin aynı dönemine göre)

Dönem	Fark(yüzde)
Kasım 2008	-32
Aralık 2008	-23
Ocak 2009	-23
Şubat 2009	-22
Mart 2009	-20

İSTİHDAMIN EN FAZLA ARTTIĞI İLK 3 İL (Ekim2008-Ocak 2009)

Kent	İstihdam
Trabzon	3000
Zonguldak	2000
Osmaniye	1000

İSTİHDAMIN EN FAZLA AZALDIĞI İLK 5 İL (Ekim 2008-Ocak 2009)

Kent	İstihdam (bin)
İstanbul	-90
Antalya	-79
Muğla	-38
İzmir	-33
Bursa	-30

cıkıoğlu, gelişmekte olan ülkelerin GSMH'lerinde 2002'den sonra yüzde yediler seviyesine çıkan ve Türkiye'nin de çok istifade ettiği yurt dışından fon akımının 2008'in ikinci yarısından itibaren yüzde birler seviyesine ifade ederek, "Bu gelişmekte olan ülkeler için müthiş bir sinyal aslında. Kırmızı sinyal verdiğini gösteriyor" dedi. Küresel krizin çözümünün küresel ölçekte birlikte hareket etmeye bağlı olduğunu, bu anlamda G-20 zirvesinin dünya ekonomisinin yüzde 85'ine hükmeden ülkelerin bir araya gelmesi nedeniyle önemini vurgulayan Hisarcıkıoğlu, şöyle devam etti: "Türkiye de bunlardan bir tanesi. İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan siyasi ve ekonomik sistem bu devrede artık yeniden sorgulanmaya başlandı. Çünkü eskiden düzenleme ve denetleme vardı ama dizginleme yoktu. Şimdi küresel sistemde bir dizginlemenin de ihtiyaç olduğu görülüyor. Bu dönemde ne yapmak lazım? Krizi çözmek mi, yönetmek mi? Çözüm muhakkak olacak. Hiçbir kriz tümsekte kalmamış, muhakkak aşağı doğru bir iniş olmuş. Kriz de incek. Ama esas olan bu devrede bu krizi yönetiyor olmamız lazım. Yönetiyor olmak için de şunu yapmak lazım; küçük adımlar ve kısa vadeli odaklanmaya ihtiyacımız var. Kısa sürede zara-

MALİ KAYNAKLAR KREDİDEN HAZİNE KÂĞITLARINA KAYIYOR (milyar TL)

	30/9/2008	30/3/2009	Fark(yüzde)
Yurtiçi TL Kredi Hacmi	274	260	-14
Menkul değer portföyü	180	211	31
Mevduat ve fon toplamı	433	476	43
Takipteki alacaklar	11.6	16.1	4.5

rı en aza indirgeyecek tedbirlere ihtiyacımız var. Dünyanın yaptığı da bu."

2006'DAN SONRA EKONOMİ GERİ PLANDA KALDI

Kriz öncesinde Türkiye'nin de hataları bulunduğunu, 2006'dan sonra Türkiye'de ekonominin geri planda kaldığını, reform süreçlerinin aksadığını ileri süren Hisarcıkıoğlu, "Büyüme rakamlarına bakın, iyi mi gidiyor kötü mü gidiyor anlırsınız. 2002'den itibaren hızlı bir büyüme trendine girdi ülkemiz ama 2005'ten sonra bir de baktık ki, hepimiz rehavete kapıldık" diye konuştu.

Büyüme rakamlarının 2005-2006'da yatay gitmeye, 2007 başından itibaren aşağıya inmeye, kendilerinin de ikazlara başladığını belirten Hisarcıkıoğlu, "Diyeceksiniz ki 'Nerede söyledin?' Benim işim kavga değil açık söyleyeyim. Ben kavga adamı değilim. Tüccar, sanayici kavga etmez. Ben siyasi bir figür de değilim. Ben Türk iş camiasının, bir milyon 300 bin tüccar ve sanayicinin başkanım ve ben bu ikazları yaptım. Sorumluluğum var mı? Var, İkaz etmem gerekli mi? Gerekli. Gerek kapalı kapılar ardında gerekse kamuoyuna açık toplantılarda bu ikazları yaptık. 2007'de Türkiye'nin büyümesi aşağıya doğru inmeye başlamıştı. 2008'de küresel krizle birleştiği zaman düşme daha da vahimleşti ki işte 2008'in son çeyreğine baktığımız zaman 6,2'lik bir küçülmeyi yaşadık."

Hisarcıkıoğlu, Türkiye'nin 2008'in dördüncü çeyreğinde dünyada en çok dalaran beşinci ekonomi olduğunu hatırlatarak, "İşin enteresan tarafı bu küresel krizi çıkartanlar bizden daha hafif etkilenmiş durumda. Türkiye'deki sıkıntı aslında küresel sıkıntıdan önce başlamıştı. Her gittiğimiz yerde 'Ne olur kendi içimizde kavga çıkartmayalım. Siyasetin kendi mecrasına müdahale olmasın' dedik. Fakat o rehabet var ya, o rehabet bizi kardeş kardeşe, kendi kendimizle kavgaya itti. Kendi kendimize problem yaratacak alanlara girdik" şeklinde konuştu.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, Ekonomi Gazetecileri Derneği tarafından Kartepe'de düzenlenen Ekonomi Zirvesi'ne katıldı.

BÜTÇE DISİPLİNSİZLİĞİ FAİZ ORANLARINI ARTIRIR

Bütçe disiplininin 2009 yılında çok kötü olduğunu, bu durumun kamunun borçlanmasıyla faiz oranlarını artıracaklarını altını çizen Hisarcıkloğlu, “Öncelikle faizlerin artmaması için çok yıllık bütçeye geçmemiz lazım. Yani kamunun borçlanmasındaki faizlerin artmasını istemiyorsak çok yıllık bütçe yapmamız lazım ki ileride bu bütçe dengesinin düzelebileceğini göstermemiz lazım. Yani iki yıllık, üç yıllık bütçe yaparak bütçe açıklarının azalacağını gösterip kredimizin borçlanmamızın faizlerinin inebilmesi için, orta vadeli program ve orta vadeli mali programa ihtiyaç var” diye konuştu.

Küresel kriz için sıra dışı düşünülmesi gereğine değinen TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, Türkiye'nin kriz bitmeden önemli şansları olduğuna işaret etti. TOBB Başkanı, “Eğer bunları yapabilirsek ki yapabileceğimize inanıyorum ben, dünyadaki bu kriz 2009'un sonunda, 2010'un sonunda mı biter, ki bu son alınan tedbirleri de çok önemsiyorum ben, ortaya çıkarılacak olumlu havayla birlikte dünya 2010'da büyüme moduna geçecek inşallah. Geçtiği noktada biz gücümüzü kaybetmememiz lazım” dedi.

“İki tane şey çok önemli.” diyen Hisarcıkloğlu bunları “güçlü ekonomi”, “kaliteli demokrasi” olarak tarif etti. Hisarcıkloğlu, “Güçlü ekonomimiz olacak çünkü hepimiz zengin olmak istiyoruz. Gelişmiş ülkenin vatandaşından bir eksiğim yok, ben de o refah düzeyine ulaşmak istiyorum, diyorum. Demokrasim kaliteli olacak, demokrasi, insan yaşamı standartları benden üstte olanlardan hiçbir eksiğim yok fazlam var. Onun standartlarında da yaşıyor olmalıyım ben. Bakın ama bu ikisi birbirinin ayrılmaz bir bütünü. Güçlü ekonominin olmasını istiyorsan demokrasinin kaliteli olacak arkadaş. Kaliteli demokrasi olmasını istiyorsan da ekonominin güçlü olacak. Bu çıpa birbirinin ayrılmaz ama bu çıpayı yapabilmek için, yapısal reformları yapmamız lazım. Bu kriz anlarını aslında fırsat bilmemiz lazım. Eğer krizi fırsata çevirmek istiyorsan en önemli nokta” şeklinde konuştu.

Demokrasinin de kalitesinin artırılması isteniyorsa herkesin hesabını verebilir noktaya gelmesi gerektiğine dikkat çeken Hisarcıkloğlu, “Ama kimse hesap veremiyor, kimse soramıyor, böyle demokrasi olur mu?” diye sordu.

KREDİ ÖDEMELERİNDE YENİ YAKLAŞIM GEREKİYOR

İnsanların tüketime devam edebilmesi için öncelikle önlerini görebilmesi, geleceğe yönelik belirsizliklerin ortadan kalkması gerektiğini vurgulayan TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, “Bunun için de inandırıcı, tutarlı bir programa ihtiyaç

YEREL SEÇİMLERDEN HERKES DERS ÇIKARSIN

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu Beşinci Kartepe Ekonomi Zirvesi'nde yaptığı konuşmanın ardından gazetecilerin sorularını yanıtlarken yerel seçimler yönelik bir soru üzerine, yerel seçimlerden herkesin ders çıkarması gerektiğini belirterek “Seçimler gösterdi ki, bu millete herkesin güvenmesi lazım. 2007'de farklı düşününler seçim sonuçlarını 2009'da farklı düşünmeye başladılar.” Seçimin herkese mesaj verdiğini dile getiren Hisarcıkloğlu, aslında herkesin mesajını aldığını, her kuruluşun kendi içinde oturup bunun değerlendirmesini yapacağını belirtti. Hisarcıkloğlu, “Benim bir başkası adına değerlendirme yapmam kadar akılsız, mantıksız bir iş olmaz. Ben kendi değerlendirmemi yapacağım, her kurum da kendi değerlendirmesini yapmak zorunda” dedi.

Hisarcıkloğlu, kendisinin de iş adamı olduğunu, basına kapalı bir toplantıda, 365 oda ve borsa başkanının önünde, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, ekonomiden sorumlu bakanlar ve müsteşarlara, “Odalar Birliği başkanlığı dönemimde, benim sizden şahsımla, şahsi işlerimle ilgili bir talebim oldu mu” sorusunu sorduğunu söyledi. Hisarcıkloğlu, hiç kimsenin “şahsi işle ilgili şu talepte bulundun” diyemediğini belirterek, şöyle devam etti: “Benim 365 tane oda ve borsa başkanı var, bir milyon 300 bin kişinin temsilcisi onlar. Allah'a çok şükür, iş adamı olmama rağmen bu makamımı kullanıp kendi işle ilgili bir taleple gitmedim, ortaklarımdan da Allah razı olsun ki bana bunu getirmediler. Bu makamı bir milyon 300 bin kişinin, Türkiye'nin zenginliğini orada bir yerde kullanmak gerekiyor. Benim hiç kimseden korkum yok. Öbür dünyaya gidip de hesap vereceğimiz yerden korkum var, başka bir şey yok.”

Hisarcıkloğlu, kavganın da bir yere götürmeyeceğine inandığını belirterek, tüccarlar, sanayicilerin, uzlaşmanın merkezinde olduğunu, insanların değiştirmek gibi bir tavrının da olmadığını ifade etti. Seçilen oda başkanlarına belediye başkanı, vali, milletvekilleriyle kavgaya etmemelerini, Kayseri, Konya, Denizli, Gaziantep şehirlerini örnek almasını öğütlediğini anlatan Hisarcıkloğlu, “Türkiye'de on tane marka şehir var. Bunların başarısının arkasında tek bir gerçek var. Bunu unutmayın. Eğer bir oda başkanı valisiyle, belediye başkanıyla, milletvekilleriyle hangi görüşte olursa olsun, bir ve beraberse o şehirde rahmet ve bereket var. Kavganın olduğu yerde azap var” şeklinde konuştu.

var. İstihdam teşviki ve sosyal yardımlar çok önemli” dedi. Şirketlerin de piyasa şartlarından dolayı bozulan nakit dengesinin yeniden kurulması gerektiğini ifade eden Hisarcıkloğlu, bunun için öncelikle kamunun almış olduğu malların bedelini ödemesinin önemini vurguladı. Devletin “alacağına şahin, borcuna karga” olduğunu ifade eden Hisarcıkloğlu, “Haksızlık var burada. Devlet vatandaşına zulüm eder mi? Benim borcum olduğu zaman istediği en tepeden faizi, her türlü tehdidi yapacak, benim alacağım olduğu zaman diyecek ki ‘kusura bakma sana parayı ödeyemiyorum.’ Böyle haksızlık olur mu” dedi.

TOBB Başkanı Hisarcıkloğlu, kredi ödemelerinde, yeniden yapılandırılmasına, yeni bir yaklaşıma ihtiyaç olduğunu ifade ederek, “Genel bir yaklaşım lazım. Kredi Garanti Fonu mekanizması gibi şirketlerin krediye ulaşması noktasında çok önemli, bunun gücünün artırılmasına ihtiyaç var. KOBİ'lere yönelik Eximbank ve KOSGEB desteklerinin devamına ihtiyaç var bu devrede. Özellikle piyasadaki likiditeye yönelik olarak da Merkez Bankası yerli ve yabancı para zorunlu karşılıklarını da önemli ölçüde düşürmesi lazım. Merkez Bankası tekrar reeskont kredi mekanizmasını devreye sokması lazım. Bu da bankaların özellikle kredi vermesini destekleyecek bir noktadır” şeklinde konuştu.

IMF'NİN DE ANLAYIŞINI DEĞİŞTİRMESİ LAZIM

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, dünya ekonomisinin geleceğinde IMF'nin rolünün artacağını vurgulayarak IMF ile anlaşmanın yapılmasından yana olduğunu belirtti. IMF'nin de mevcut anlayışını değiştirmesi ve yeni yaklaşımlar geliştirmesi gerektiğini anlatan Hisarcıkloğlu, “IMF şimdiye kadar bize tarımdan ve tekstilden çıkın diye bastırıyordu. Şimdi ise tam tersine ‘İstihdam yaratan sektörler bunlar ve krizden çıkış da buradan geçiyor’ diyorlar. Dünyada yeni bir düzen kurgulanıyor. Bu dönemde gücümüzü kaybetmeyelim. Anlıkta anlık, günlükse günlük bu dönemden güçlü bir şekilde çıkalım” dedi. Mali ve ekonomik sistemin sorgulanmaya başlandığını hatırlatan Hisarcıkloğlu, “Eskiden düzenleme ve denetleme vardı ama dizginleme yoktu. IMF, Dünya Bankası gibi küresel ölçekte hareket eden kurumları düzenlemenin yanında bir dizginleme de gerektiği görünüyor” şeklinde konuştu.

REEL SEKTÖR KAN AĞLARKEN, BANKALAR GÜLÜYOR...

Şu anda en önemli konunun krizi çözmekten ziyade krizi yönetmek olduğuna dikkat çeken TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, böyle bir süreçte bankaların ise devlete borç vermek için kredileri kısıtığını vurgulayarak bankaların reel sektöre kredi vermek yerine daha güvenilir buldukları devlet iç borçlanma senetlerine yatırım yaptıklarını belirtti.

Hisarcıkloğlu, “Çünkü paraya ihtiyacı olan daha güvenilir bir yer var. Bankacılar da bizden kesip, oraya vermeye başladı. Son altı ayda yurtiçi TL kredi hacmi 14 milyar TL daralırken bankaların menkul değerler portföyünde ise 31 milyar TL'lik artış oldu” dedi. Kriz sürecinde hemen her sektörün küçülmesine rağmen, bankacılıkta kâr patlaması yaşandığına dikkat çeken Hisarcıkloğlu, “Bankada mevduata yüzde 12-12,5 faiz veriliyor, kredi almaya gittiğimde ise faiz yüzde 20-25. Yüzde yüz fark var. Böyle bir şey olmaz; bu, insafsızlık. Yüzde 12,5 ile mevduat toplayacaksın, yüzde 25 ile kredi vereceksin. Bunu kabul etmek mümkün değil. Eğer buradan hep beraber çıkacaksak, hep beraber sorumluluğumuzu da bilmemiz lazım. Reel sektör ağlarken bankacılık kesiminin yüzünün gülmesi ve mutlu olabilmesi mümkün değil. Bizlerin ağladığı bir dönemde bankalar çok mutlu ve büyük bir kâr patlaması yaşıyor. Şimdi de bize insafsızca yükleniyorlar. Devletin iç borçlanma ihtiyacının bu nedenle azaltılması lazım” diye konuştu.

Okuduğu bir haberde bir bankanın sorumlu kişinin “her şey güllük gülistanlık” dediğini anlatan Hisarcıkloğlu, “Haber okuduğum gün kapının önüne bin 500 çalışanını koyuyor. Hani güllük gülistanlık? Bari hiç olmazsa kâr patlaması yaşa, o bin 500 kişiyi çıkarma da onlar iş kaygısı duymasınlar” dedi. Bankaların 12,5'le topladığı mevduatı 14'le devlete sattığını anlatan Hisarcıkloğlu, şöyle devam etti: “Aslında bir bankacı olarak düşündüğün zaman, ‘bir kârı yok, 25'le sana vermesi lazım’ demeniz gerekir. İş sağlam görüyor da devlete veriyor. İşte işin bir handikabı da burası. Onun için devletin borçlanma ihtiyacını azaltmak lazım. Takipteki alacaklar oranı da yüzde 3,1'den yüzde 4,5'a geldi ki bu da sinyal vermeye başladı. Ama şu anda riskli bir nokta yok. Sinyal burada var.”

